

אין עומדין פרק חמישי ברכות

לד

עין משפט
נר מצוה

הברותא כלפי שמיא. מנהג שטהג ארס בחברו ינהג אלל המקום ולא יזהר בתפלתו : מחינן ליה . כלומר מלמדיו אותו שיכין ומיין אותו אם ירגיל בכך : מרופתא. קורנס ותסס את המקבת בידה מתרגמין מרופתא (שופטים ד) : **מתני'** ולא יהא סרבן בלוחה שעה . לפי ששאר יורדין לפני התיבה כשחומרים תורה אור

פנינה דף כה.

לו לך רד לריך לסרב פעם אחת כלומר איני כדאי לך כדאמר לקמן בשמעתין אבל זה לא יסרב מפני שגנאי הוא שהא' התפלה מופסקת כל כך : מתחלת הברכה שטעה זה . אם דלג א' מן הברכות ואמר אחת ואינו יודע לשבז ולחזון סדרו יתחיל העובר תחתיו אותה ברכה שלג זה ואומר משם ולהלן : לא יענה אמן אחר הברכה . ש"ל בסוף כל ברכה וברכה : מפני הערוף . שלא תערף דעתו ויטעה לפי שש"ל הוא לריך להחיל ברכה שניה ולומר לפני הברכה כל הדיב ותיבה כדאמרין בחמ' סופה (דף לט) : ובענין אמן לא יוכל לבין מהר ולהחיל בברכה שלאחריו : אם אין שם כהן אלל הואי : החון : לא יא' את כפיו . שמה לא יוכל לחזור להפלות לדעת לבין להחיל בשים שלום שדעתו מפורפת מאימת הכבוד : ואם הבטחתו . כלומר אם בטוח הוא שאין דעתו מפורפת מאימת הכבוד : **גמ'** יסרב . כשחומרים לו לך יעשה עלמנו כלא רואה כלומר איני כדאי : שהקדיחתו.

שם [ועי'מ] לשל לג : גימטא כתיב [ורא'ש]

נ"א בה

[סופה נה:]

[פירוש יענע כדאש] גיטין ע. ט"ז

לשון שרפה כמו כי אש קדשה באפי (דברים לב) : מהבבה . כלומר מומין עלמנו כמו נעמד לעמוד : אין להן סדר . ואם דלג ברכה אחת ואח"כ נזכר בה חומרה אף שלא במקומה : מתחלת הברכה שטעה זה . וממילא משתמע דגומר ממנה והלאה אלמא על סדרה לריך לחזור ולחומרה : חדא ברכתא גיטא . ודקתא מתני' מתחלת הברכה שטעה זה היינו אחת חונן : ונפטר . נוטל רשות : א"ל להזכיר שמו . של חולה : תחלה וסוף . במודים וק' נלה להודות : כהן

[ג'ל חיובתא דרב אסי לימא דהרי חיובתא דרב דונא וכו' קדושה סגולה לפי ר"י וע' בסוף ס' קרבן תנא]

מכילתא דר"י פסח בשלח [לפי שטעה להפלות במקום נעמד כדאש לשל י : הלכך קח יד ע' רש"י ר"ה לב. ד"ס יד:]

***הברותא כלפי שמיא מי איכא אי לא כוון דעתיה מעיקרא מחינן ליה במרופתא דנפחא עד רמכוין דעתיה :** **מתני'** **(האומר יברכוך טובים הרי זה דרכי מינות)** **"העובר לפני התיבה ושעה יעבור אחר תחתיו ולא ייהא סרבן באותה שעה מהיכן יהא מתחיל מתחלת הברכה שטעה *זה "העובר לפני התיבה לא יענה אמן אחר הבהנים מפני המרוף "ואם אין שם כהן אלא הוא לא ישא את כפיו "ואם הבטחתו שהוא נושא את כפיו וחזור לתפלתו רשאי : **גמ'** ת"ר "העובר לפני התיבה צריך לסרב ואם אינו מסרב דומה לתבשיל שאין בו מלח ואם מסרב יותר מדאי דומה לתבשיל שהקדיחתו מלח כיצד הוא עושה פעם ראשונה יסרב שניה *מהבהב שלישיית פושט את רגליו ויורד *ת"ר שלשה רובן קשה ומיעוין יפה ואלו הן שאור ומלח וסרבנות אמר רב הונא 'מעה בשלש ראשונות חוזר לראש באמצעיות חוזר לאתא חונן באחרונות חוזר לעבודה ורב אסי אמר אמצעיות אין להן סדר מתיב רב ששת מהיכן הוא חוזר מתחלת הברכה שטעה זה *תיובתא דרב הונא אמר לך רב הונא אמצעיות כלתו חדא ברכתא גיטא אמר רב יהודה "לעולם אל יישאל אדם צרכיו לא בשלש ראשונות ולא בשלש אחרונות אלא באמצעיות דא"ר הנינא ראשונות דומה לעבד שמסדר שבח לפני רבו אמצעיות דומה לעבד שמבקש פרס מרבו אחרונות דומה לעבד שקבץ פרס מרבו "ונפטר והולך לו *ת"ר מעשה בתלמיד אחד *שירד לפני התיבה בפני רבי אליעזר והיה מאריך יותר מדאי א"ל תלמידיו רבינו כמה ארכן הוא זה אמר להם כלום מאריך יותר ממשא רבינו דכתיב ביה ^{דנכיס}את ארבעים היום ואת ארבעים הלילה וגו' שוב מעשה בתלמיד א' שירד לפני התיבה בפני ר"א והיה מקצר יותר מדאי א"ל תלמידיו כמה קצרן הוא זה א"ל כלום מקצר יותר ממשא רבינו דכתיב ^{אל}נא רפא נא לה א"ר יעקב אמר רב חסדא כל המבקש רחמים על חברו אין צריך להזכיר שמו שנאמר אל נא רפא נא לה ולא קמדבר שמה דמרים : ת"ר *אלו ברכות שאדם שוחה בהן באבות תחלה וסוף בהודאה תחלה וסוף ואם בא לשוח בסוף כל ברכה וברכה ובתחלה כל ברכה וברכה מלמדיו אותו שלא ישהא *א"ר ש' בן פזי אריב"ל משום בר קפרא הדיום כמו שאמרנו**

בהן

***אמר** מודים מודים משתקין אותו . ירושלמי הלא דתימא בלבור אלל ביחיד תחנונים הם : **אמר** פסוקא פסוקא ופסוליה . פי' בקונטרס משתקין אותו דמחיו כעושה ב' רשויות ובה"ג ובפר"ח מפרש אפסא פסוקא פסוקא אין משתקין אותו מיהו מנוגה הוי אך לשון הגמרא לא משמע כפי' ולוחן בני אדם שאומרים ב' או ב' פעמים שמע ישראל ביה"כ משתקין אותם לפירש"י ולפר"ח מנוגה מיהא הוי או שמה אין לחוש רק כשקרא ק"ש בעושה ומקבל עליו עול מלכות שמים ומ"מ טוב שלא לומר כך מה שאומרים ה' הוא האלהים ו' פעמים ביה"כ ויום ערבא כנגד ו' רקיעים משבחים לבורא שהוא דר למעלהמו' מנהג כשר הוא וגם מנינו בקרא שתי פעמים ה' הוא האלהים גבי אליהו (מלכים א') : **מהיכן** הוא מתחיל מתחלת הברכה שטעה זה . ירושלמי בטייטא שחחק בחופנים אהון שילון לר' בון אמר לנו בשם ריב"ז זה שעבר תחתיו יתחיל ממקום שפסק ופריך והתנן מתחיל מתחלת הברכה שטעה זה אמר להו מכיין דענייתו קדושתהם כמו שהיא תחלת הברכה דמי : **גמ'** יענה אמן אחר הבהנים מפני המרוף . תימה תיפוק ליה דמפסיק תפלה אם עונה אמן וי"ל מאחר שלא אמר האי טעמא ש"מ דעניית אמן לא חשיב ליה הפסקה מאחר שגורך תפלה הוא אבל לקרות כהנים לדוכן חומר ר"ס שאין ש"ל יכול לקוראם דחשיב הפסקה לתפלה אם קוראם אלל אחד מבני קוראם והא' דאמרין בסוטה פ' אלול נאמרין (ד' לה) לשנים קורא כהנים וכו' לאו אשליח לבזר קאי אלל אחון דתניא בספרי (פרשה נשא) אמור להם מלמד שהחן חומר להם אמרו וחון לאו היינו אשליח לבזר דחון היינו המתעסק בלרכי לבזר וכן משמע נמי בסוטה (ד' לט) דלאו אשליח לבזר קאי דמשתיק קאמר אין הבהנים רשאיין להחיל בברכה עד שיכלה הדבור מפי הקורא פי' הקורא כהנים ואח"כ חומר אין שליח לבזר רשאי וכו' משמע דשנים הסוים שהיו רואים לומר דכמו כן אין ש"ל רשאי להקרות יבצרך לכהנים דכמו כן הוי הפסקה חמסם רבינו יהודה פי' דבהדיא יש צמדש טעמי יתרות ותסרות חומר להם מלמד ששליח לבזר חומר להם על כל דבור ודבור וכן יש שרואים להחיל לשליח לבזר עלמנו לקרות כהנים אפילו לפי ר"ת

ג א מיי' ס"י מלכות פסלה בלכא ג סגג פשוט וטושי' א"ח ס"י קבו סעיף ג : נא ב מיי' סס טושי' סס וכו' ג ס"י : נב ג מיי' סס הלכה ד סגג סס טושי' סס סיון קוט סעיף ג וכו' קבו סעיף ג : נג ד מיי' פיד מהל' נשיא כפיס הל' ה סגג פשוט וטושי' א"ח סיון קוט סעיף ג : נד ה מיי' סס פט"ו הלכה י טושי' סס סעיף ג : נה ו טושי' א"ח ס"י ג סעיף טו : נו ו מיי' ס"י מהל' תפלה הלכה ד סגג פשוט י טושי' א"ח ס"י קבו סעיף ג : נז ו מיי' ס"א סס הלכה ד ופ"ו סס הל' ג סגג סס טושי' א"ח ס"י קרב סעיף ה : נח ס מיי' פ"ס סס הל' ו סס פשוט י טושי' א"ח ס"י קב סעיף ה : נט ו מיי' פ"ס סס הל' יוד סגג סס טושי' א"ח ס"י קב סעיף ה :

רב נסים גאון

תנו רבנן איז בריה שארם שיהיה בין כ"י פי' בתלמוד איין ישראל כפ' מאימתי קורין הכל שורין בהודאה עם שליח צבור ר' ועירא אבד ובבלר במדיום ס"י תני ובבלר שלא ישה ויתר מדאי ובבלי דד' אבות נזיקין (בבא קמא דף עו) איתא שיהיה של אדם לשון (ע' [שבע] שנה נעשה נחש וחני מליא דלא ברע במדיום ובבלי דסוטה ב' אלו נאמרין בכל לשון (דף מ) אבוי בוכן ששליח צבור אומר מודים העם מה הם אומרין :

הגרות הבית

(ה) תוס' ד"ס מלמדיו וכו' ומיישין ליהודא. י"ב כלומר ויוד מיישין ליהודא :

[ועי' תוס' מנחות מד. ד"ס כל כהן ס"י]

גליון השנים

רש"י ד"ס מתחלת הברכה וכו' וממילא ס"י . עין קרבן מתנאל שמה גימטא גימטא . תיובתא דרב אסי גימטא תיובתא דר"ס אמר לך ר"ה גמ' א"ש כן פי' אריב"ל . מודש רכס בראשית פרשה גט איתא ריב"ל בשם ריב"ל אמר כ"ג תחלת כל ברכה שוחה והמלך תתחלת כל ברכה ובסוף כל ברכה שוחה . רבי סימון בשם ריב"ל אמר המלך משהי טוע לא סיס מוק :

דמה דפי' דהויא הפסקה היינו דוקא בימיהם מיד כסטימו ברכת הודאה לא היו אומרים א"ל היו אומרים א"ל א"ל דקאמר אין הקורא רשאי לקרות כהנים עד שיכלה אמן מפי הצבור פי' אמן שענין בכיום ברכת הודאה אלמא משמע שלא היו אומרים אלל כהנים מיד אבל עכשיו שהורגנו לומר אלהינו בלשון ברכה ותפלה אין זו הפסק דלא גרע מעניית אמן דהכל דלא חשיבא הפסק כדפרישית : **אמצעיות** אין להן סדר . פי' בקונטרס ואם דלג ברכה אחת ואחר כך נזכר בה שלא במקומה חומרה במקום שזכר . ולא נהירא דהא תנן במגילה (פ"ג ד' יו) : הקורא את המגילה למפרע לא יא' ותניא (סס) וכן בהלל וכן בק"ש וכן בתפלה לך נראה כפירוש רש"י ורב אלפס דאין להן סדר דקאמר היינו שיחיל במקום שדלג הברכה ומשם ואילך יאמר הכל על הסדר אבל ודאי לא יתחיל בלחה חונן כמו בג' ראשונות שחזר לראש וראשית מודתניא בתוספתא דמכילתא *הקורא את שמע והשמוע בה פסוק אחד לא יקרא אותו פסוק בפני עלמו אלל מתחיל מלוחו פסוק ואילך וגומר עד סופה ותניא נמי בפ"ב דמגילה (ד' יח) : שאם השמוע פסוק א' במגילה שקורא על הסדר מלוחו פסוק ואילך והתם משוי תפלה למגילה לענין קד מולתא כדפרישית ובה"ג פסק כרב אסי דאמר אמצעיות אין להן סדר חדא דרב הונא כתלמיד לגבי רב אסי דאמרין בכמה מקומות אמר רב הונא אמר רב אסי ועוד דלרב הונא לריך לחזק ולשנויי מהני' דכולהו חדא ברכתא גיטא ולשנויי דחיק לא ניקוס ונכמוך . ועוד דרב אסי ורב ששת קיימי בחד שיטתא ועוד דבשל סופרים הלך אחר המיקל וא"כ ארס שטעה ודלג ברכה אחת באמצעיות או שלא אמר המלך המשפט בין ר"ה ליו"ט דק"ל בפ"ק (דף יב) : דמחזירין אותו לא יחזור לאתא חונן אלל לאותה ברכה שדלג ומשם ואילך יאמר על הסדר כדפי' רש"י ויהיכא שטעה בג' ראשונות כגון שטעה בחתימתן או לא הזכיר בין ה"ה ליו"ט ב' ברכת אבות וזכרו או בחתימת המתיים מי כמון או שלא אמר המלך הקדוש חוזר לראשונה והיכא שטעה בשלש אחרונות כגון שטעה כמו כן בחתימתן או שלא הזכיר בין ראש השנה ליו"ט ב' בשים שלום בספר חיים טובים או וכתוב לחיים טובים בהודאה חוזר לעבודה וטעמא דכיון שטעה שבה הוי ככרסה א' . ותענית לבזר על הסדר כפי' רש"י א"כ הויא ברכה לבטלה אם מחזירין אותו אלל לפי' הקונטרס היה חומרה במקום שזכר ואין כאן ברכה לבטלה : **א"ר** יסאל ארס לרכיו לא בג' ראשונות ולא בג' אחרונות . פי' ר"ח ורבינו האי דוקא ליחד אלל לרכי לבזר שואלין ולבך אנו אומרים וזכרנו וקרבנו ויעלה ויבא כהם ותעד דדוקא יחיד קאמר שהי עיקר ברכות אחרונות לרכי לבזר הס' : **מלמדיו** אותו שלא ישהא . וכו' וישעה ומה בכך וי"ל שלא יא' לעקור דברי תכמים שלא יאמרו כל אחד מתמיר כמו שהוא רואה ואין כאן תקנת חכמי' ומיישין (ה) ליהודא :

קידה